

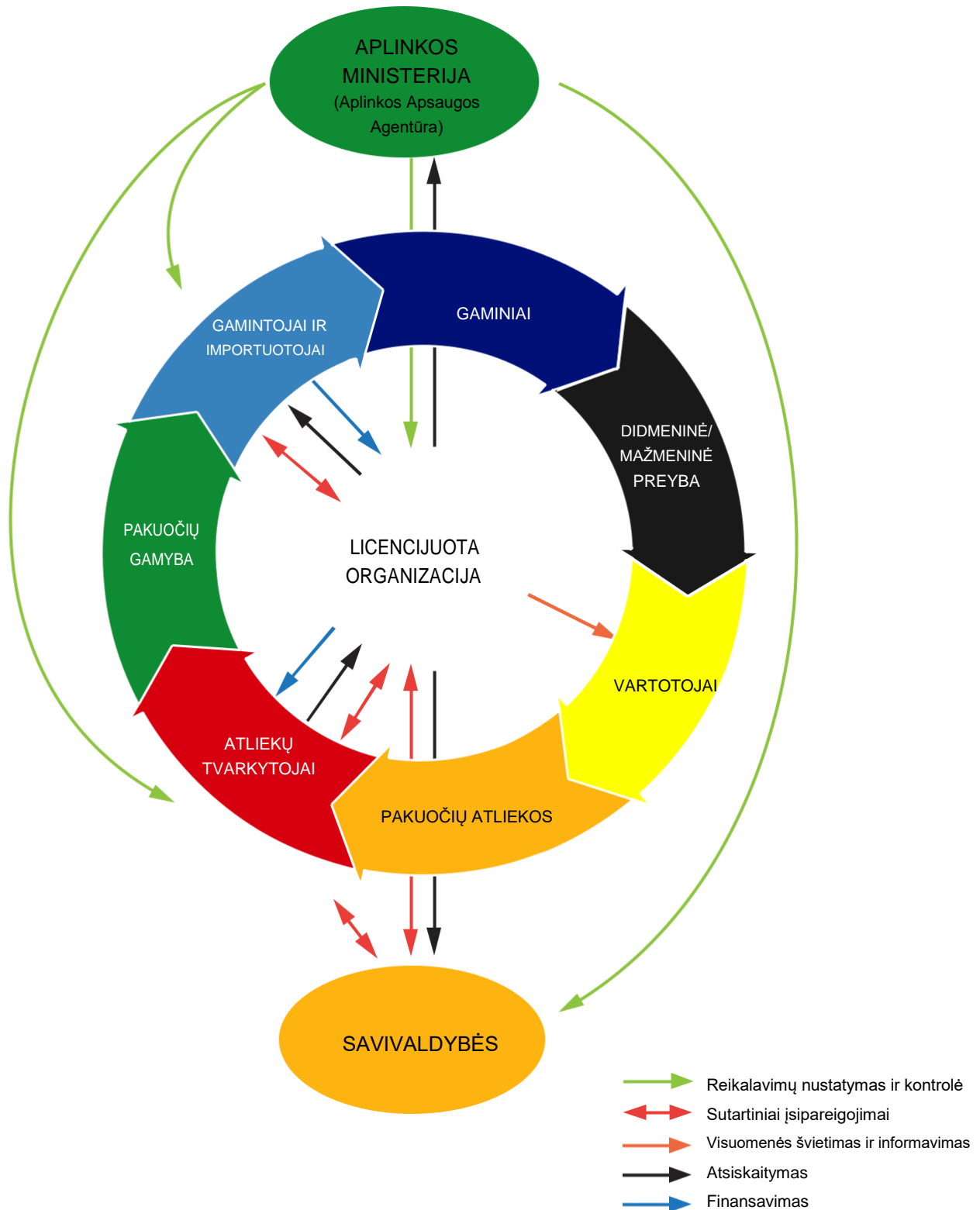

**BENROJI
INFORMACIJA
APIE PAKUOČIŲ
ATLIEKAS**

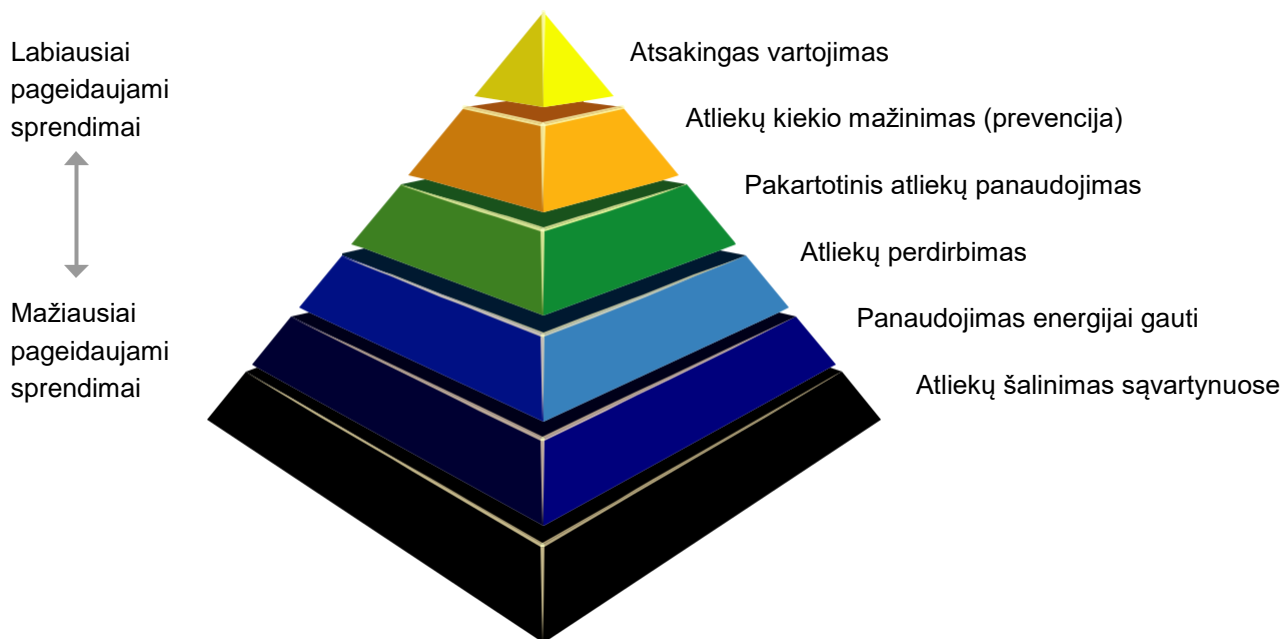
Diskusijų pakuočių atliekų tvarkymo temomis lyg ir nemažai, tačiau bendraujant su įvairių įmonių, organizacijų atstovais vis dar matome, kad kyla nemažai neaiškumų bei klausimų. Tikimės, kad ši paruošta informacija padės atsakyti į didžiąją dalį Jums rūpimų klausimų bei primins apie visiems gerai žinomus, bet dažnai primirštamus dalykus: kaip veikia pakuočių atliekų sistema, kokie yra atliekų tvarkymo sprendimų prioritetai, kaip ir kodėl reikia rūšiuoti, kokios yra pakuočių rūšys, kaip jos ženklinamos ir t.t.

KAIP VEIKIA SISTEMA?

PAKUOČIŲ ATLIEKŲ KOLEKTYVAUS TVARKYMO SISTEMOS DALYVIAI IR JŲ TARPUSAVIO RYŠIAI

ATLIEKŲ TVARKYMO SPRENDIMŲ PRIORITETAI

KODĖL REIKIA RŪŠIUOTI?

Kiekvienas iš mūsų turime atlikti svarbų vaidmenį mažinant atliekų kiekį sąvartyne. Atliekų rūšiovimas siekiant perdirbti yra veiksmingas būdas norint išsaugoti sveikesnę aplinką, sukaupti antrines žaliavas naujų produktų gamybai bei siekiant taupyti energiją ir gamtinius išteklius.

Antrinės žaliavos – tai perdirbti tinkamos atliekos. Gaminti naujus gaminius iš antrinių žaliavų daug paprasčiau, pigiau. Jie savo kokybe nė kiek nenusileidžia kitiems tos pačios srities produktams.

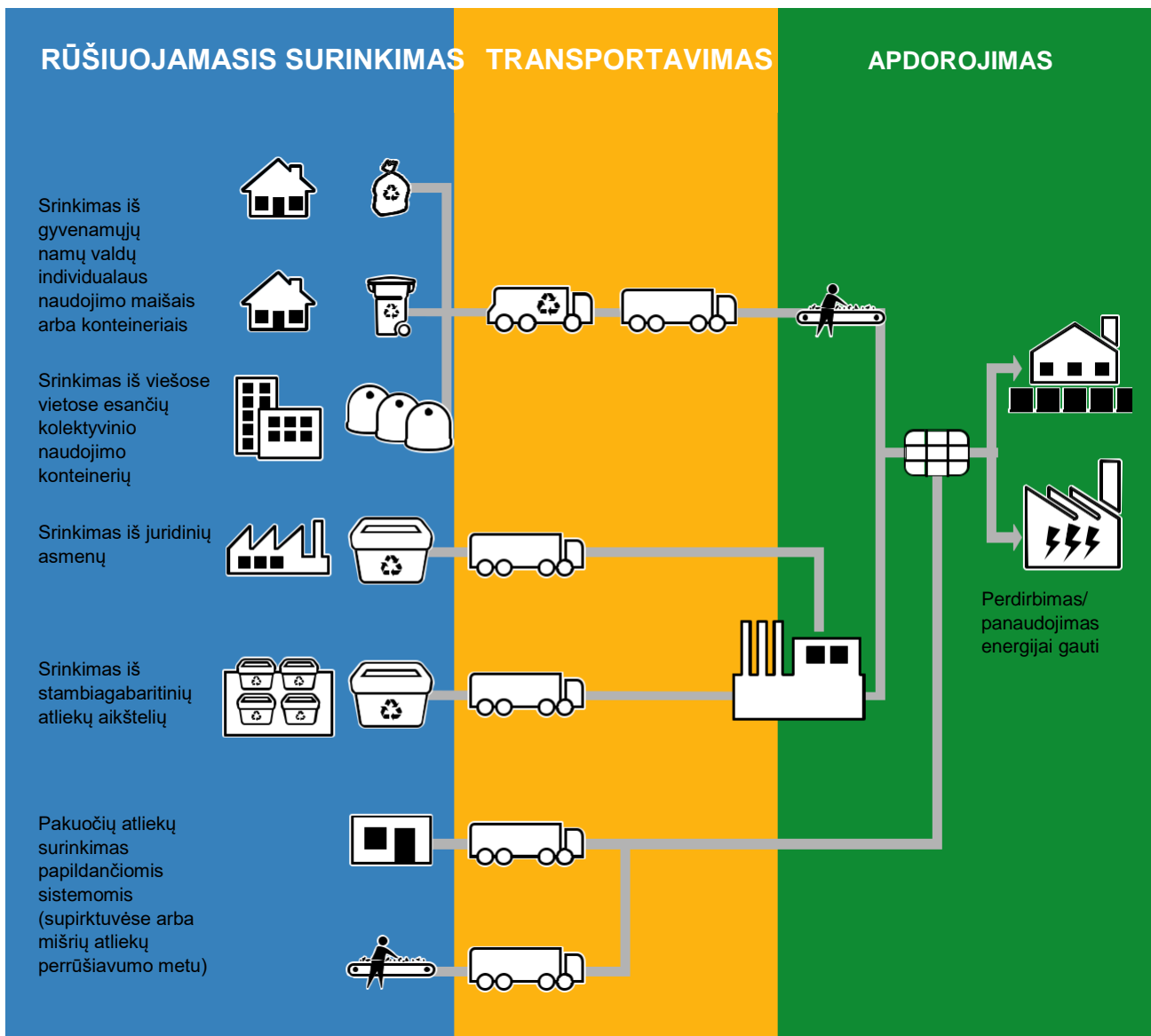
Pati gamta stengiasi kovoti su mūsų neatsakingumu ir kiek pajėgia pati atliekas naikina. Tačiau, tai trunka pernelyg ilgai. Juk pavyzdžiui plastikas gamtoje suyra per 500 metų, o stiklo irimas gali trukti net 900 metų. Pati viena gamta – bejėgė kovoje su atliekomis. Dėl mūsų vykdomos veiklos atliekos atsiranda – su mūsų pagalba jos turi būti ir sutvarkytos.

Tik konkrečiais veiksmais ir atsakingu požiūriu į gamtą, mes galime padaryti esminius pokyčius Lietuvos atliekų tvarkymo sistemoje ir pamatyti apčiuopiamą naudą tiek gamtai, tiek sau, tiek visoms ateinančioms kartoms.

KELETAS FAKTŲ

- Lyginant su kitomis Europos Sąjungos (ES) šalimis Lietuva yra ketvirta daugiausiai atliekų sąvartynuose šalinanti valstybė.
 - Jeigu gyventojai ir toliau nerūšiuos komunalinių atliekų, per keletą metų užpildysime visus esamus Lietuvos sąvartynus.
 - Atliekų šalinimas sąvartynuose vis dar išlieka populiariausias, tačiau mažiausiai efektyvus ir didžiausią neigiamą poveikį aplinkai turintis būdas.
 - Efektyviausia atliekas rūšiuoti jų susidarymo vietoje – namuose. Vėlesnis rūšiavimas sąvartynuose kainuoja žymiai brangiau, o šią kainą komunalinių paslaugų mokesčių pavidalu vis tiek sumoka gyventojai.
 - Tuo tarpu rūšiuotų atliekų išvežimas vartotojui nieko nekainuoja (pagal principą „teršėjas moka“), tereikia išrūšiuotas atliekas sumesti į tam skirtus konteinerius: geltonas skirtas plastikinei pakuotei, žalias – stiklinei, mėlynas – popierinei.
 - Gaminant daiktus iš antrinių žaliavų mažiau teršiama aplinka, sutaupomi pirminiai gamtos išteklių, kurių atsargos katastrofiškai senka.
 - 1 t perdirbto popieriaus (kartono) išsaugo 17 medžių, apie 26 500 litrų vandens ir sutaupo energijos, kurios 6 mėnesius užtektų apšildyti normalaus dydžio namui.
 - Lietuvoje būtų galima perdirbti apie 40 tūkst. tonų popieriaus (kartono) atliekų per metus. Tačiau Lietuvoje surenkama tik 25 proc. reikalingo kiekio, likusi dalis yra importuojama.
 - Iš 1 kg perdirbtų stiklo duženų gaunamas 1 kg naujo stiklo. Taip pat, jei stiklas gaminamas iš stiklo duženų, energijos sąnaudos yra maždaug 35 proc. mažesnės, nei gaminant iš pirminių žaliavų. Taip pat sumažinama oro tarša bei 50 proc. vandens tarša. Jei perdirbtume vos tris stiklinius butelius, sutaupyti energijos kiekį, kurio užtektų tam, kad mūsų kompiuteris veiktų visą valandą.
 - Pakuočių atliekų rūšiavimas daugiausia priklauso nuo mūsų visų geranoriškumo, sąmoningumo ir atsakingo požiūrio tiek į save tiek į mus supančią aplinką.
-

RŪŠIUOTŲ PAKUOČIŲ ATLIEKŲ PERDIRBIMO GRANDINĖ

PAKUOČIŲ ATLIEKŲ RŪŠYS

STIKLINĖ PAKUOTĖ

Stiklinės atliekos gali būti perdirbamos 100 proc. Stiklo atliekų perdirbimas padeda išsaugoti smėlio, natrio karbonato ir klinčių gamtinių atsargų vartojimą. Stiklą galima perdirbti neribotą kiekį kartų ir tokio stiklo kokybė ne prastesnė, nei pagaminto iš pirminių žaliavų. Iš 1 kg perdirbtų stiklo duženų gaunamas 1 kg naujo stiklo. Taip pat, jei stiklas gaminamas iš stiklo duženų, energijos sąnaudos yra maždaug 35 proc. mažesnės, nei gaminant iš pirminių žaliavų. Taip pat sumažinama oro tarša bei net 50 proc. vandens tarša.

Paskaičiuota, kad Lietuvoje komunalinių atliekų sudėtyje stiklo atliekos sudaro apie 10 proc. Vienas gyventojas prikaupia apie 33 kg stiklo atliekų per metus.

Stiklo atliekos (stikliniai buteliai, stiklainiai, stikliniai indai, stiklo šukės) metamos į žaliąjį atliekų konteinerį.

GAMTOJE STIKLO SUIRIMAS GALI TRUKTI NET 900 METŲ.

PLASTIKINĖ PAKUOTĖ

Plastiko pakuotės viena iš bene dažniausiai šiuo metu naudojama pakuotės rūšis. Dauguma plastikinių gaminių gaminama iš neatsinaujinančių gamtinių išteklių, t.y. naftos, dujų. Plastikų gamybai suvartojama apie 8 proc. visos pasaulyje išgaunamos naftos.

1 kg perdirbtos plastmasės duoda apie 1 kg plastmasės žaliavos. Skaičiuojama, kad gaminant polietileningus pirkinių maišelius iš atliekų, energijos suvartojimas sumažėja dviem trečdaliais, vandens – apie 90 proc., o anglies dioksido patekimas į atmosferą net 2,5 karto. Skaičiuojama, kad komunalinių atliekų sudėtyje plastikų atliekos sudaro apie 10-12 proc. Lietuvoje susidaro apie 30 kg plastiko vienam gyventojui.

Plastikinės pakuotės atliekos (plastikiniai buteliai nuo įvairių gėrimų, švarūs plastmasiniai indeliai nuo padažų, majonezo, jogurto, ploviklių, šampūnų, skalbiklių, polietileno plėvelė, polietileno maišeliai) turi būti metamos į geltonąjį konteinerį.

PLASTIKAS SUYRA PER MAŽDAUG 500 METŲ.

GAMTOJE STIKLO SUIRIMAS GALI TRUKTI NET 900 METŲ.

PET PAKUOTĖ

PET – labiausiai perdirbamas plastikas. PET pakuotė paskutiniaisiais metais tapo ypač populiari. PET (polietilentereftalatas) yra 100 proc. perdirbama pakuotė. Ši medžiaga vertinama dėl įvairių savybių: stiprumo, lengvumo, atsparumo.

PET poveikis aplinkai yra daug palankesnis lyginant su kitomis perdirbamomis pakuotės medžiagomis. PET pakuotėje supakuoti produktai yra lengvesni ir atsparesni, todėl transportavimui reikia mažiau kuro, lyginant su daugeliu kitų taros medžiagų.

PET pakuotės atliekos turi būti metamos į geltonąjį konteinerį. Svarbu, kad pakuotė būtų kuo švaresnė.

Antrinė PET žaliava naudojama įvairių kilimėlių, elektrinių prietaisų ir automobilių įrangos detalių gamybai, rūbų, statybinių medžiagų gamyboje.

POPIERINĖ IR KARTONINĖ PAKUOTĖ

Popieriaus (kartono) pakuotė yra vertinga antrinė žaliava, kuri gali būti naudojama popieriaus ir kartono gaminių gamyboje, tokiu būdu išsaugant didesnius kiekius pirminės žaliavos – iš medienos gaunamą celiuliozę. Popieriaus (kartono) atliekas galima perdirbti 4-6 kartus.

Pasaulyje kasmet popieriaus gamybai suvartojama daugiau nei 1 mln. medžių, maždaug apie 18 proc. visų iškertamų miškų. Kiekviena perdirbto popieriaus (kartono) tona išsaugo 17 medžių, apie 26 500 litrų vandens ir sutaupo energijos, kurios 6 mėnesius užtektų apšildyti normalaus dydžio namui.

Lietuvoje popieriaus atliekos komunalinių atliekų sraute sudaro apie 15-20 proc.

Popierinės (kartoninės) pakuotės turi būti metamos į mėlynąjį konteinerį. Perdirbimui tinka kartoninės dėžutės, laikraščiai, žurnalai, pakavimo ir biuruose naudojamas popierius. Svarbu, kad šios rūšies pakuotės atliekos būtų sausos ir švarios.

POPIERIAUS (KARTONO) PAKUOTĖ SUYRA PER MAŽDAUG 2 METUS.

MEDINĖ PAKUOTĖ

Medinė pakuotė dažniausiai gaminama iš žaliavinės medienos. Ji dažnai naudojama pakartotinai, perdirbama arba perdaroma. Medinė pakuotės pavyzdžiai: mediniai padėklai prekėms gabenti, mediniai sutvirtinimai, rėmai, statinės, dėžės, arbatos dėžutės, mediniai krepšeliai. Šios medžiagos pakuotės yra beveik kiekviename importuojamame krovinyje.

Medinė pakuotė turėtų būti metama į geltoną konteinerį.

Dažniausias šios surinktos žaliavos panaudojimo būdas - deginimas.

METALINĖ PAKUOTĖ

Metalinės pakuotės gaminamos iš aliuminio ar plieno ir yra padengiamos alavu. Šios pakuotės medžiagos gali būti ištirpdytos ir vėl panaudotos. Aliuminio perdirbimas ypač svarbus, nes jo žaliava gamtoje yra uoliena boksitas. Norint ją išgauti masiškai kertami atogrąžų miškai.

1 t perlydyto plieno sutaupo apie 1,5 t geležies rūdos. Perdirbant aliuminio atliekas kiekvienai tonai šio metalo sutaupoma 4 t boksitų ir net 95 proc. energijos.

Lietuvoje komunalinių atliekų sudėtyje metalas sudaro apie 3 proc. Metalinei pakuotei atskirų konteinerių nėra, todėl dažniausiai jos metamos į geltonąjį arba žaliąjį konteinerį. Apie tai kur mesti metalinę pakuotę, reikia ieškoti informacijos ant konteinerių.

METALAS GALI IRTI NUO 90-500 METŲ, PRIKLAUSOMAI NUO JO SUDĖTIES.

KOMBINUOTA PAKUOTĖ

Kombinuota pakuotė yra daugiasluoksnė pakuotė, sudaryta iš dviejų ar daugiau skirtingų medžiagų, kurios viena nuo kitos, negali būti atskirtos rankomis ar naudojant paprastas fizines priemones.

Kombinuotos pakuotės metamos į geltoną konteinerį. Kombinuotos pakuotės pvz. pakuotė nuo bulvių traškučių, ledų.

KOMBINUOTA PAKUOTĖ (VYRAUJANTI MEDŽIAGA POPIERIUS/KARTONAS)

Kartoninės gėrimų pakuotės („Tetra Pak“) – tai lengviausiai perdirbama pakuotė lyginat su kitomis kombinuotomis pakuotėmis. Didžiąją tokios pakuotės dalį (apie 70 proc.) sudaro kartonas. Polietileno ir aliuminio folijos sluoksniai užtikrina pakuotės funkcionalumą ir laikomo skysčio saugumą. Kartonas pakuotei suteikia stabilumo ir atsparumo, o polietilenas apsaugo kartoną nuo drėgmės.

Kartoninės gėrimų pakuotės („Tetra Pak“) metamos į geltonąjį konteinerį. Prieš išmetant patariama pakuotes suspausti, kad užimtų mažiau vietos tiek namuose, tiek konteineriuose.

Iš perdirbtų „Tetra Pak“ pakuočių gaminami įvairūs gaminiai: kartoninės pakuotės, popieriniai maišeliai.

KITA PAKUOTĖ

Visos likusios pakuotės, kurių negalima priskirti prie aukščiau išvardintų pakuočių rūšių yra priskiriamos prie – kita pakuotė. Tai moliniai indai, džiuoto ir medžiaginiai maišai. Dažniausiai jos yra netinkamos perdirbimui, tačiau jas galima panaudoti kaip kurą energijai gauti. Kita pakuotė metama į geltoną konteinerį.

TAIP PAT YRA IŠSKIRIAMOS ŠIOS PAKUOČIŲ RŪŠYS:

- Pirminė (prekinė) pakuotė – tai pakuotė, kuri kartu su gaminiu sudaro prekinį vienetą ir pateikiama vartotojams ar gaminio naudotojams.
 - Antrinės (grupinės) pakuotė – tai pakuotė, kurioje vartotojams ar gaminio naudotojams pateikiama tam tikra grupė prekių vienetų. Grupinę pakuotę galima pašalinti nepažeidus gaminio.
 - Tretinė (transporto) pakuotė – tai pakuotė, kuri palengvina pirminėje ir (ar) antrinėje pakuotėje supakuotų gaminių gabenimą, tvarkymą ir gabenimo metu apsaugo nuo pažeidimo. Tretinei pakuotei nepriklauso kelių, geležinkelių, laivų ir lėktuvų konteineriai.
-

DAR KARTĄ APIE TAI - KAIP RŪŠIUOTI TEISINGAI

MESTI

- švrią popierinę ir kartoninę pakuotę;
- gofruotas kartonines dėžes (gali būti su lipnia juostele);
- reklamines skrajutes, atvirutes;
- laikraščius ir žurnalus (gali būti su sąvaržėlėmis);
- biuro popierių, vokus;
- popierinį pakavimo popierių.

POPIERIUS

NEMESTI

- šlapio ir riebalais sutepto popieriaus (kartono);
- servetėlių, popierinių nosinių ir rankšluosčių;
- kalkinio popierius;
- panaudotų tapetų;
- laminuoto popieriaus (padengto folija, celofanu, plastikumu, bitumu).

MESTI

- plastikinius butelius nuo įvairių gėrimų (prieš metant suspausti);
- plastmasinę pakuotę nuo įvairių padažų, majonezo, jogurto, ploviklių, šampūnų, skalbiklių (ją reikėtų išplauti);
- polietileno maišelius ir plėveles;
- švrius plastikinius indus;
- metalines pakuotės atliekas (dangtelius, konservų dėžutes);
- skardines nuo gėrimų;
- „Tetra pak“ pakuotę (prieš metant išlakstyti, suspausti).

PLASTMASĖ

NEMESTI

- riebalais užterštos pakuotės (jogurto, margarino, grietinės indelių);
- taros nuo dažų ir cheminių medžiagų;
- pakuočių nuo medicininių priemonių;
- aerosolinių flakonėlių.

MESTI

- stiklinius butelius;
- stiklainius;
- stiklinius indus;
- stiklo šukes.

Stiklo tara turi būti švari, popierinių etikečių pažalinti nebūtina.

STIKLAS

NEMESTI

- užterštos stiklinės ir metalinės pakuotės;
- elektros lempučių, lempų;
- porceliano;
- krištolo;
- keramikos;
- veidrodžių;
- vaistų buteliukų, ampulių;
- automobilių langų stiklą.

PAKUOČIŲ ŽENKLINIMAS

VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ siūlo galimybę ženklinti į vidaus rinką išleidžiamų gaminių pakuotes nauju narystės ženklu, kuris ne tik nurodytų, kad įmonė finansuoja panaudotos pakuotės tvarkymą, bet ir tuo pačiu prisideda prie visuomenės švietimo pakuočių atliekų rūšiavimo srityje.

Tai parodytų įmonės socialinę atsakomybę bei siekį prisidėti prie aplinkosaugos problemų sprendimų („teršėjas“ ne tik sumoka už savo išleistų pakuočių tvarkymą, bet ir pats imasi aktyvių veiksmų, siekiant saugoti ir tausoti aplinką).

PTO siūlomi ženkliai atlieka net kelias funkcijas: ne tik primena apie rūšiavimo svarbą, bet ir palengvina patį rūšiavimą, kadangi ant ženkliuko nurodyta į kurį rūšiavimo konteinerį panaudota pakuotė turėtų keliauti (popieriaus, plastmasės ar stiklo). Jei pakuotė susideda net iš kelių pakuotės rūšių – siūlome naudoti universalų ženkliuką su užrašu „Rūšiuoji vadinasi galvoji“ arba tiesiog „Rūšiuok“.

VŠĮ „PAKUOČIŲ TVARKYMO ORGANIZACIJA“ SIŪLOMAS ŽENKLINIMAS

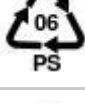
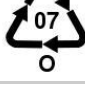

Aukštis 20mm

Minimalus aukštis 10mm

BENDRIEJI PAKUOČIŲ ŽENKLINIMO REIKALAVIMAI

Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklėse, patvirtintose LR aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 348 (Žin., 2002, Nr. 81-3503), yra nustatyti bendrieji pakuočių ženklavimo reikalavimai. Pakuotė ženklinama nurodant jos raidinį sutrumpinimą ir kodą.

Pavadinimas	Raidinis sutrumpinimas	Kodas	Ženkliukas
PLASTIKINĖ PAKUOTĖ			
Polietilentereftalatas	PET	1	
Aukšto tankumo polietilenas	HDPE	2	
Polivinilchloridas	PVC	3	
Žemo tankumo polietilenas	LDPE	4	
Polipropilenas	PP	5	
Polistirolas	PS	6	
Kitokia plastikinė		7	
Plastikas - akrilnitrilo butadieno stirenas (ABS)		8-19	
POPIERINĖ/KARTONINĖ PAKUOTĖ			
Gofruotas kartonas	PAP	20	
Negofruotas kartonas	PAP	21	

Pavadinimas	Raidinis sutrumpinimas	Kodas	Ženkliukas
Popierius	PAP	22	
Kitokia popierinė/kartoninė		23-29	
METALINĖ PAKUOTĖ			
Plienas	PAP	40	
Aliuminis	ALU	41	
Kitokia metalinė		42-49	
MEDINĖ PAKUOTĖ			
Medis	FOR	50	
Kamštis	FOR	51	
Kitokia medinė		52-59	
TEKSTILINĖ PAKUOTĖ			
Medvilnė	TEX	60	
Džiutas	TEX	61	
Kitokia tekstilinė		62-69	
STIKLINĖ PAKUOTĖ			
Bespalvis stiklas	GL	70	
Žalias stiklas	GL	71	

Pavadinimas	Raidinis sutrumpinimas	Kodas	Ženkliukas
Rudas stiklas	PAP	72	
Kitokia stiklinė		73-79	
KOMBINUOTOS PAKUOTĖS			
Popierius ir kartonas/įvairūs metalai	PAPL	80	
Popierius ir kartonas/plastikas		81	
Popierius ir kartonas/aliuminis		82	
Popierius ir kartonas/alavuota skarda		83	
Popierius ir kartonas/plastikas/ aliuminis		84	
Popierius ir kartonas/plastikas/ aliuminis/alavuota skarda		85-89	
Plastikas/aliuminis		90	
Plastikas/alavuota skarda		91	
Plastikas/įvairūs metalai		92	
Stiklas/plastikas		95	
Stiklas/aliuminis		96	
Stiklas/alavuota skarda		97	
Stiklas/įvairūs metalai		98	
Kitokia kombinuota		99	

Svarbiausia pakuočių ženklinime, kad pakavimo medžiaga atitiktų gamtosaugos reikalavimus ir vyriausybės bei tarptautinių organizacijų numatytas direktyvas, kurios reglamentuoja ir nurodo pakavimo medžiagų naudojimą bei vėlesnį jų perdirbimą.

KITI ŽENKLINIMAI

Reikšmė	Ženkliukai
„Mobius“ ženklas rodo, kad pakuotę galima perdirbti arba turi perdirbamos medžiagos. Kiekviena rodyklė rodo perdirbimo etapus: surinkimas, perdirbimas, pakartotinis nupirkimas.	
„Green Dot“ (Vokietijoje: Der Grüne Punkt) ženklas ant pakuotės rodo, kad įmonė susimokėjo už tai, kad dalis jų generuojamos pakuotės bus perdirbta.	
Taip žymimi greičiau aplinkoje suyrantys plastikai, todėl šių plastikų nereikia atskirai rūšiuoti ir perdirbti.	
Pakuotės pagamintos iš perdirbamo plieno žymimos šiuo specialiu ženklu.	
Produktas arba pakuotė pagaminta iš perdirbamų stiklo atliekų.	
Produktas arba pakuotė pagaminta iš perdirbamo popieriaus (kartono).	
Šiuo ženklu ženklinama elektros ir elektroninė įranga, baterijos, akumulatoriai. Šių atliekų nešalinti kartu su nerūšiuotomis komunalinėmis atliekomis.	
Ne visi produktai ar pakuotės yra perdirbamos, tačiau šis ženklas visiems primena, kad atliekas išmestumėm į joms skirtą vietą - šiukšliadėžę.	

PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Antrinės žaliavos – tiesiogiai perdirbti tinkamos atliekos ir perdirbti tinkamos iš atliekų gautos medžiagos.

Apmokestinamieji gaminiai – pagal Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymą apmokestinami gaminiai.

Atliekos – medžiaga ar daiktas, kurių turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti.

Atliekų apdorojimas – atliekų naudojimo ar šalinimo veikla, įskaitant jų paruošimą naudoti arba šalinti.

Atliekų perdirbimas – atliekų naudojimo veikla, kai atliekas sudarančios medžiagos perdirbamos į tos pačios ar kitos paskirties produktus ar medžiagas. Ši veikla apima organinių medžiagų perdirbimą, tačiau neapima naudojimo energijai gauti ir perdirbimo į medžiagas, kurios turi būti naudojamos kaip kuras ar užpildas.

Atliekų rūšiavimas jų susidarymo vietoje – atliekų atskyrimas jų susidarymo vietoje atsižvelgiant į jų rūšį ir pobūdį, siekiant jas atskirai surinkti.

Atliekų surinkimas – atliekų paėmimas iš atliekų turėtojų, įskaitant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą ir parengiamąjį laikymą iki atliekų surinkimo įrenginiuose, kuriuose atliekos iškraunamos, kad jas galima būtų paruošti pervežti į atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius.

Atliekų šalinimas – veikla, nepriskiriama prie atliekų naudojimo, net jei antrinis tokios veiklos rezultatas yra medžiagų ar energijos gavimas. Nebaigtinį atliekų šalinimo veiklų sąrašą nustato Aplinkos ministerija.

Atliekų turėtojas – atliekų darytojas arba asmuo turintis atliekų.

Atliekų tvarkymas – atliekų surinkimas, vežimas, naudojimas ir šalinimas, šių veiklų organizavimas ir stebėseną, šalinimo vietų vėlesnė priežiūra, įskaitant, kai minėtus veiksmus atlieka prekiautojas atliekomis ar tarpininkas.

Atliekų tvarkytojas – įmonė, kuri surenka ir (ar) veža, ir (ar) naudoja, ir (ar) šalina atliekas, atlieka šių veiklų organizavimą ir stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą. Prie atliekų tvarkytojų priskiriami prekiautojai atliekomis ar tarpininkai, vykdančius nurodytą veiklą.

Atliekų vežėjas – įmonė, kuri priima atliekas iš jų turėtojo, jas veža ir perduoda atliekų naudotojui ar šalintojui.

Atliekų vežimas – atliekų paėmimas iš jų turėtojo, vežimas ir perdavimas atliekų naudotojui ar šalintojui.

Energijos gavyba – degių pakuočių atliekų naudojimas energijai gauti, jas deginant atskirai ar kartu su kitomis atliekomis ir naudojant gautą šilumą.

Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodantys dokumentai – Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyti dokumentai, patvirtinantys gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą.

Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymas – gaminių ir (ar) pakuočių atliekų surinkimas ir perdirbimas arba gaminių ir (ar) pakuočių atliekų surinkimas ir naudojimas pagal Vyriausybės nustatytą užduotį (gaminių ir (ar) pakuočių atliekų šalinimas nėra sutvarkymas). Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymo reikalavimus nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo organizavimas – rašytinėmis sutartimis pagrįstas gaminių ir (ar) pakuočių atliekų surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti ir perdavimo atliekų tvarkytojams planavimas ir šių veiklų vykdymo koordinavimas.

Gaminių sunaudojimas savoms reikmėms – į Lietuvos Respublikos teritoriją įvežtų ar Lietuvos Respublikos teritorijoje pagamintų gaminių (elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvų, apmokestinamųjų gaminių) naudojimas savo vykdomoje veikloje, neperleidžiant jų kitam asmeniui.

Gamintojas (pakuočių naudotojas) – asmuo, gaminantis ir (ar) pakuojantis gaminius, net jeigu pakavimo operacijas sutartiniais pagrindais atlieka kitas asmuo.

Importuotojas – teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris importuoja ir (ar) iš kitos valstybės įveža supakuotus gaminius į Lietuvos Respublikos teritoriją.

Komunalinės atliekos – buitinės (buityje susidarančios) atliekos ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – organizacinių, techninių ir teisinių priemonių visuma, susijusi su savivaldybių funkcijų įgyvendinimu atliekų tvarkymo srityje.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius – vienos, kelių ar visų į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančių savivaldybių įsteigtas juridinis asmuo, savivaldybės (savivaldybių) pavedimu atliekantis komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas ir (ar) teikiantis atliekų tvarkymo paslaugas.

Organinis perdirbimas – aerobinis (kompostavimas) ar anaerobinis (biometanizavimas) pakuočių atliekų biologiškai skylančios dalies apdorojimas naudojant mikroorganizmus, kurio metu gaunama stabilizuota organinė liekana arba metanas. Šalinimas į sąvartyną negali būti laikomas pakuočių atliekų organinio perdirbimo būdu.

Pakartotinis naudojimas – veikla, kai prie atliekų nepriskiriami produktai ar jų sudedamosios dalys vėl naudojami tam pačiam tikslui, kuriam buvo sukurti.

Pakuočių atliekos – pakuotės ir pakuočių medžiagos, kurios pagal Atliekų tvarkymo įstatyme pateiktą atliekų apibrėžimą priskiriamos atliekoms, išskyrus pakuočių gamybos atliekas.

Pakuočių atliekų tvarkymas – pakuočių atliekų surinkimo, vežimo, naudojimo ir šalinimo veikla.

Pakuočių gamintojas – asmuo, kuris gamina ir (ar) įveža į Lietuvos Respublikos teritoriją tuščias pakuotes, skirtas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai.

Pakuotė – gaminys, pagamintas iš bet kokių medžiagų ir skirtas gaminiams pakuoti, apsaugoti, gabenti ir pateikti vartotojams ar gaminių naudotojams.

Pakuočių rūšys: stiklinė pakuotė, plastikinė pakuotė, PET (polietileno tereftalatas) pakuotė, kombinuota pakuotė, metalinė pakuotė, popierinė ir kartoninė pakuotė, kita pakuotė.

Paruošimas naudoti pakartotinai – atliekomis tapusių produktų ar jų sudedamųjų dalių tikrinimas, valymas ar taisymas siekiant, kad jie vėl būtų tinkami naudoti be pradinio apdirbimo.

Perdirbimas – pakuočių atliekas sudarančių medžiagų perdirbimas gamybos proceso metu, įskaitant organinį perdirbimą, bet išskyrus naudojimą energijai gauti, norint pakuočių atliekas sudarančias medžiagas panaudoti pagal pirminę ar kitokią paskirtį.

Pradinis apdorojimas – fizikiniai, terminiai, cheminiai ar biologiniai procesai, įskaitant rūšiavimą, kurių metu pakeičiamos atliekų savybės tam, kad sumažėtų jų tūris ar pavojingumas, supaprastėtų ir pagerėtų atliekų naudojimas.

Prevencija – pakuotę sudarančių dalių ir medžiagų bei pakuočių atliekose esančių dalių ir medžiagų, taip pat pakuočių ir pakuočių atliekų, susidarančių gamybos proceso, pardavimo, naudojimo ir pašalinimo metu, kiekio ir kenksmingumo aplinkai mažinimas.

Rūšiuojamasis atliekų surinkimas – atliekų surinkimas, kai jos atskiriamos pagal rūšį ir pobūdį siekiant palengvinti specialų tos rūšies ir pobūdžio atliekų apdorojimą.

Sąvartynas – atliekų šalinimo įrenginys ant žemės ar žemėje (po žeme). Sąvartynams taip pat priklauso atliekų šalinimo įrenginiai, kuriuose atliekų darytojas šalina savo atliekas jų susidarymo vietoje, ir nuolatiniai (veikiantys ilgiau negu vienus metus) įrenginiai, naudojami laikinai laikyti atliekas, išskyrus įrenginius, kuriuose atliekos iškraunamos, kad būtų paruoštos toliau pervežti naudojimui, pradiniam apdorojimui ar šalinimui; įrenginiai, kuriuose atliekos laikomos iki naudojimo ar pradinio apdorojimo trumpiau negu trejus metus, ir įrenginiai, kuriuose atliekos laikomos iki šalinimo trumpiau negu vienus metus.

Tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai – Lietuvos Respublikoje pagamintų gaminių pripildytų pakuočių atlygintinai arba neatlygintinai perleidimas kitam asmeniui Lietuvos Respublikoje ar sunaudojimas gamintojo reikmėms.

Tretinė (transporto) pakuotė – tai pakuotė, kuri palengvina pirminėje ir (ar) antrinėje pakuotėje supakuotų gaminių gabenimą, tvarkymą ir gabenimo metu apsaugo nuo pažeidimo. Tretinei pakuotei nepriklauso kelių, geležinkelių, laivų ir lėktuvų konteineriai.

Ūkinės veiklos vykdytojai – pakuočių medžiagų tiekėjai, pakuočių gamintojai, importuotojai ir naudotojai, supakuotų gaminių importuotojai, pardavėjai, atliekų tvarkytojai.

Ženklinimas – ženklavimo rekvizitų pateikimas ant prekės ar prekės pakuotės ar bendros prekės pakuotės spausdinant, priklijuojant etiketę, naudojant pritvirtinamą ženklą, reljefu ar kitokiu būdu.

Ženklinimo rekvizitai – spausdintinė, rašytinė ar grafinė informacija apie prekę: prekės pavadinimas, gamintojas, jo adresas, prekės ženklas, tinkamumo terminas, masė, tūris, pagaminimo data ir kt.

TEISĖS AKTAI IR NAUDINGOS NUORODOS

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas (Žin., 1998, Nr. 61-1726);
Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas (Žin., 2001, Nr. 85-2968);
Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas (Žin., 1999, Nr. 47-1469);
Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas (Žin., 1985, Nr. 1-1);
Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 348 (Žin., 2002, Nr. 81-3503);
Gamintojų ir importuotojų registravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-291 (Žin., 2009, Nr. 65-2599);
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 9 d. įsakymas Nr. D1-370/1K-230 „Dėl mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 79-3140);
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 24 d. nutarimas Nr. 1168 „Dėl apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo 2007-2012 metų užduočių patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 130-4897);
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. D1-618 „Dėl pakuočių surinkimo ir pakartotinio naudojimo 2007-2012 metų užduočių nustatymo“ (Žin., 2007, Nr. 2-108);
Reikalavimų visuomenės švietimui ir informavimui atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, tvarkymo klausimais tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-554 (Žin., 2012, Nr. 80-4206);
Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklės, patvirtintos LR aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. D1-367 (Žin., 2011, Nr. 57-2720);
Atliekų tvarkymo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 (Žin., 1999, Nr.63-2065);
Gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo tvarkos aprašas patvirtintas 2013 gegužės 20 d. įsakymu Nr. D1-359 (Žin., 2013, Nr. 53-2652).

NAUDINGOS NUORODOS:

<http://www.pto.lt/nariams/palyginamoji-skaiciuokle/> - palyginamoji skaičiuoklė, Jums leis apskaičiuoti, kiek pinigų išleistumėte jeigu naudotumėtės VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ paslaugomis ir kiek jeigu mokėtumėte taršos mokestį.

http://www.pto.lt/wp-content/uploads/2012/11/PTO-sutartis_4.pdf - tipinės sutarties projektas norintiems pasirašyti apmokestinamosios pakuotės atliekų tvarkymo organizavimo sutartis 2013 m. su VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“.